

Spojaři dneška: Od klasických radistů až po architekty informačních systémů

13.12.2022 - Jana Deckerová | Ministerstvo obrany ČR

Spojovací vojsko dnes po více jak sto letech své historie prochází důležitou a zásadní proměnou v rámci zavádění a využívání moderních informačních systémů. Technologické inovace související s informačními, komunikačními technologiemi a umělou inteligencí hrají stále větší roli v rámci bezpečného propojení, a to jak z hlediska zajištění chodu základní infrastruktury státu, tak umožnění bojové činnosti, mobility i výcviku. Pro vedení moderních konfliktů neexistují hranice a kyberprostor se v současné době stává dějištěm nevyhlášených válek. Proto zajištění komplexní ochrany komunikačních a informačních systémů se stává jednou z priorit každého státu. Armáda České republiky v reakci na tyto hrozby zrychluje zavádění moderních zbraňových systémů a nových informačních a komunikačních technologií. Jak na tyto skutečnosti musí armáda reagovat a jaké konkrétní úkoly stojí před spojovacím vojskem - na to jsme se zeptali ředitele sekce komunikačních a informačních systémů brigádního generála Petra Šnajdárka.

Pane generále, během uplynulých sta let zažili „spojáři“ v rámci plnění svých úkolů nejen mnoho proměn, ale museli reagovat na vznik a zavádění nových technologií a informačních systémů. Co tento vývoj pro naši armádu znamenal a jak si stojí naše spojovací vojsko dnes?

- Kdybych měl ve zkratce zhodnotit uplynulých více než sto let, tak to byl přechod od předávání vojenských zpráv pomocí vycvičených holubů přes telegrafní spojení až po spojení prostřednictvím satelitů a datových sítí. Co dříve představoval jeden „chovatel holubů“, dnes znamená široké spektrum specialistů. Doba se za těch uplynulých sto pět let neuvěřitelně změnila a dnešní spojovací vojsko zajišťuje veškeré informační a komunikační technologie používané v armádě. Zkrátka, s morseovkou si dnes už armáda nevystačí a naše armáda potřebuje specialisty na ovládání moderních technologií, zbraňových systémů, jejichž úkolem není jen komunikace v rámci naší armády, ale musí být schopni komunikovat s našimi koaličními partnery v rámci plnění svých úkolů v kombinovaných - multidoménových společných operacích, asymetrických konfliktech a to i v těch nejtěžších podmínkách po celém světě. Celkově si za všechny „spojáře“ velmi vážím, že jsem mohl s odbornou, ale i laickou veřejností zorganizovat dne 7. října 2022 slavnostním nástupem „spojářů“ na Vítězné k 105. výročí existence za přítomnosti ministryně obran a Náčelníka generálního štábu Armády ČR. Což je jednoznačné ocenění práce nás všech a motivace do další.

Spojaři jsou součástí každé jednotky. Jaké úkoly plní v dnešní době?

- Ano, nalezneme je u každé jednotky, v každém vojenském zařízení, v každé zahraniční operaci. Moderní armáda se bez spojovacího vojska zkrátka neobejde. Naši spojáři fungují v odbornostech od klasických radistů, přes síťové systémové inženýry, vývojáře softwaru, specialisty na bezpečnost až po architekty informačních systémů. Význam a nezastupitelnost jejich schopností stoupá s faktem, kdy moderní technika a nové zbraňové systémy jsou nerozlučně spojeny s novými technologiemi. Například - pořizujeme nové prostředky jako jsou pásová bojová vozidla pěchoty, vrtulníky, systémy elektronického boje včetně bezpilotních. Osádky umí řídit, umí střílet, umí je ovládat, ale kromě toho musí na moderním bojišti schopen komunikovat, přijímat a odesílat informace, a toho je schopen jen díky informačním a komunikačním systémům uvnitř. A ty musí někdo nastavit, a ten někdo jsou spojáři. Ti zajišťují

konfiguraci jednotlivých počítačů, přes jejich propojení do složitých sítí, nastavení a zabezpečení těchto systémů, instalaci softwaru, radiové, satelitní i telefonní spojení. Zkrátka, všude, kde se vyskytuje nějaká IT nebo komunikační technologie, tam najdete spojaře. K tomu ještě dodám, že si uvědomuji, že pojem „spojář“ je zavedený armádní výraz a pro civilní prostředí musíme používat civilní výrazy v oblasti komunikačních a IT technologií.

Do armády se zavádí čím dál složitější nejmodernější technologie, nakupuje se nová technika. Co to pro spojovací vojsko znamená? A má naše armáda dostatek odborníků, kteří tuto schopnost zajišťují?

- Svět zažívá převod na nový způsob práce prostřednictvím digitalizace a robotizace, a spojovací vojsko musí být na vrcholu aplikace těchto high-tech technologií do Armády. Když se vrátím jen o pár let zpět, armáda zahájila pořizování nových technologií jako autonomní systémy bezpilotní (UAS), pozemní (UGV), systémy elektronického boje. Čím je však technika modernější, tím obsahuje více a více systémů, kterým je nutné do detailu nejen rozumět, ovládat ale hlavně musí být integrovány do komplexního systému velení a řízení. Samotná technika může být vysoce moderní a sofistikovaná, ale to nejcennější, jsou a budou velitelé, štáby, vojáci co ji umí požívat. A s tímto faktem rostou i nároky na kvalifikované a flexibilně uvažující vojáky. V této souvislosti se i my, stejně tak jako civilní sektor, potýkáme v Armádě ČR s personální naplněností. Kvalifikovaných lidí je všude nedostatek, a to si velmi dobře uvědomuji. Tento problém se snažíme aktivně řešit, a to je i důvod, proč jsme vyhlásili kampaň „Spojař nové generace“.

Můžete nám tuto kampaň přiblížit a co je jejím cílem?

- Prostřednictvím této kampaně se snažíme veřejnosti, ale i současným aktivním vojákům, vysvětlit, jaké úkoly naši spojaři plní, co zajišťují, ale chceme i představit jednotlivé specializace a pracovní pozice. Chceme ukázat, že v armádě neslouží jen bojovníci, ale že nezastupitelnou roli tu hrají odborníci přes technologie. A to je i účel této kampaně – chceme dát příležitost technologickým nadšencům, kteří by se chtěli zapojit do tohoto oboru. Cílem této kampaně získat specialisty na komunikační, radiové a satelitní technologie u bojových jednotek, jednotek podpory i u jednotek bojového zabezpečení. Hledáme i specialisty na informační technologie pro provoz a údržbu stacionárních systémů. Hledáme především odborníky, vzdělání je důležité. Ale máme zájem i o lidi, kteří umí a chtějí pracovat. Nabízíme velmi zajímavou práci pro kohokoliv, kdo projeví o technologie zájem. Máme nedostatek téměř ve všech specializacích. Od služebních míst u bojových jednotek po specialisty na provozu datových center. Každý technicky zdatný zájemce může najít práci, která má smysl a bude ho bavit.

Mohl byste přiblížit, jaké předpoklady by takový zájemce o tuto vojenskou profesi měl mít, jaké by měl mít vzdělání a bude rozhodovat i věk a co byste i vy se svými zkušenostmi případným uchazečům vzkázal?

- Kampaň směřuje v civilní sféře hlavně na mladé lidi, kteří mají před dokončením středoškolského vzdělání nebo již školu s výučním listem či maturitou absolvovali. Samozřejmě se uplatní i uchazeči s praxí a vysokoškolským vzděláním v oborech elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, strojírenství a strojírenská výroba nebo informatika. Nabízíme ale i možnost profesionálním vojákům, kteří slouží na pozicích, které jim ne vždy vyhovují a uvítali by ve své vojenské kariéře změnu. Prostě máme zájem o technické nadšence, kteří by měli chuť a nadšení posílit naše řady a chtěli by se stát součástí perspektivního procesu, který má budoucnost.

Prozradíte, co bylo u vás tím hlavním impulsem, kdy jste po střední elektrotechnické škole

zamířil na Vojenskou akademii do Brna a následně jste se zaměřil na oblasti elektronického boje, průzkumu, bezpilotních systémů kde jste prošel řadou funkcí. A jak berete svou současnou pozici?

- Já jsem do Armády ČR vstupoval dobrovolně s hlavní motivací se seznámit a sloužit s moderní technikou elektronického boje i takzvaných pasivních systému jako byla TAMARA, VĚRA, systémy velení, řízení a spojení. Ve všech pozicích, i při opakovaném nasazení v misích v Afghánistánu jsem se vždy snažil odvádět maximum, dá se říct „pokud vás práce baví, dáváte jí sto procent“ a to také vyžadují od svých kolegů.

Svou současnou pozici беру jako výzvu být u nejrozsáhlejší modernizaci Armády ČR a stanovené úkoly zvládnout, protože procesy digitalizace jsou dnes i nosným pilířem zvládání mimořádných situací jako je epidemie Covid-19, migrační krize, válka na Ukrajině.

Musíme si uvědomit, že armáda je dlouhý řetěz na sebe navazujících schopností a odborností, kde když jednu vynecháte, nebudeme schopni efektivně budovat moderní Armádu a zajišťovat obranu ČR.

<https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/spojari-dneska:-od-klasickych-radistu-az-po-architektury-informacnich-systemu-241061>